

Η
ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)
1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 2 Αυγούστου 2018 με την εξής σύνθεση: Ειρήνη Αποκάρδου-Πρόεδρος-Εισηγήτρια, Χρυσάνθη Ζαράρη και Ευαγγελία Μιχολίτση, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 25.06.2018 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) – Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)/587/25.06.2018 Προδικαστική Προσφυγή της εταιρείας με την επωνυμία «.....» και με διακριτικό τίτλο «.....» που εδρεύει στον, νομίμως εκπροσωπούμενης.

Κατά του ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΡΟΔΟΥ «ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ» - Γ.Ν.–Κ.Υ. ΚΩ «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΝ» Γ.Ν.– Κ.Υ. ΚΑΛΥΜΝΟΥ «ΤΟ ΒΟΥΒΑΛΕΙΟ», όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την Προδικαστική Προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει: α) Να ακυρωθεί-ανακληθεί η προσβαλλόμενη απόφαση της 27^{ης}/15.06.2018 τακτικής συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής της 2ης Υγειονομικής Περιφέρειας (Πειραιώς-Αιγαίου) (θέμα 8), με την οποία εγκρίνεται το υπ' αριθμ. πρωτ. 15576/11.6.2018 πρακτικό τεχνικής αξιολόγησης της αρμόδιας επιτροπής, καθώς και κάθε άλλη συναφής πράξη ή παράλειψη, κατά το μέρος που η ως άνω απόφαση δέχεται ότι η προσφορά της εταιρείας «.....» με α/α 97321/11.05.2018 πληροί τους όρους της υπ' αριθμ. 41/2018 διακήρυξης και ως εκ τούτου προτείνει την αποδοχή της και την πρόκρισή της στο επόμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, αυτό της οικονομικής αξιολόγησης β) Να απορριφθεί η προσφορά της εταιρείας «.....» στο σύνολο της, ως μη πληρούσα τους όρους της διακήρυξης γ) Να συνεχιστεί η εν λόγω διαγωνιστική διαδικασία με την ίδια δ) Να ανασταλεί η εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης και η διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης έως ότου η Αρχή λάβει απόφαση επί της παρούσας

Αριθμός απόφασης: 660/2018

και ε) Να της επιστραφεί το καταβληθέν παράβολο.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ειρήνη Αψοκάρδου
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό εξέταση προσφυγής έχει καταβληθεί e-παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017, ύψους 4.147,50 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 220700745958 0824 0021, αποδεικτικό ηλεκτρονικής πληρωμής της Τράπεζας Πειραιώς της 25.06.2018, εκτύπωση του e-παραβόλου από την ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων με την ένδειξη «δεσμευμένο»).

2.Επειδή με την υπ' αριθμ. 41/2018 Διακήρυξη με αρ. πρωτ. 12244/23.05.2018 η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε Ηλεκτρονικό Ανοιχτό Διαγωνισμό άνω των ορίων για τη «Σίτιση νοσηλευομένων και εφημερευόντων ιατρών του Γ.Ν. Ρόδου» (CPV: 15894220-9 Γεύματα νοσοκομείου) εκτιμώμενης αξίας της ετήσιας σύμβασης 514.290 ευρώ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (συνολική εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προαίρεσης 1.028.580 ευρώ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) με κριτήριο κατακύρωσης τη συμφερότερη από οικονομικής άποψης προσφοράς μόνο βάσει τιμής.

3. Επειδή η διακήρυξη απεστάλη για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ στις 10-4-2018, όπου έλαβε αριθμό 2018/S 070-156127 και το πλήρες κείμενο αυτής καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) με Α.Δ.Α.Μ. 18PROC002932256 12-04-2018, καθώς και στην διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ, όπου έλαβε συστημικό αριθμό 55276.

4. Επειδή η προσφεύγουσα κατέθεσε στις 25-06-2018 στον διαδικτυακό τόπο διαγωνισμού την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή, νομίμως υπογεγραμμένη, έχοντας κάνει χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ/τος 39/2017 την οποία κοινοποίησε αυθημερόν στην Αρχή με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

5. Επειδή ο επίδικος διαγωνισμός ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας δαπάνης αλλά και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

6. Επειδή η Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 9 του π.δ 39/2017 προέβη στις 26.6.2018 σε κοινοποίηση, διαμέσου της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής στην έτερη διαγωνιζόμενη εταιρεία.

7. Επειδή η προσφεύγουσα θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της επίμαχης πράξης καθώς συμμετείχε στον οικείο διαγωνισμό και η προσφορά της έγινε αποδεκτή και προκρίθηκε για το επόμενο στάδιο της διαδικασίας, ήτοι το στάδιο της οικονομικής αξιολόγησης, ενώ έγινε αποδεκτή η προσφορά και έτερης συνδιαγωνιζόμενης εταιρείας, στη ζημία της από την παράνομη συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς του (βλ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 512/2002, 517/2001).

8. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 367 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: *«[...] 2. Επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης ακυρώνεται ολικώς ή μερικώς η προσβαλλόμενη πράξη, ενώ επί αποδοχής προσφυγής κατά παράλειψης, ακυρώνεται η παράλειψη και η υπόθεση αναπέμπεται στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί αυτή στην οφειλόμενη ενέργεια [...]»*. Επομένως, τα αιτήματα της προσφεύγουσας περί ανάκλησης της προσβαλλόμενης, απόρριψης της προσφοράς της έτερης εταιρείας και συνέχισης της διαγωνιστικής διαδικασίας μόνο με την ίδια προβάλλονται απαραδέκτως δοθέντος ότι εκφεύγουν της αρμοδιότητας της ΑΕΠΠ.

9. Επειδή η αναθέτουσα αρχή απέστειλε σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016 το με αρ. πρωτ. 17197/29.06.2018 έγγραφό της σχετικά με τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής το οποίο απέστειλε αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ΑΕΠΠ και ανάρτησε στις 3-07-2018 και μέσω της «Επικοινωνίας» στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού.

Αριθμός απόφασης: 660/2018

10. Επομένως, σε συνέχεια των ανωτέρω παραδεκτώσ ασκείται η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή και νομίμως φέρεται προς εξέταση ενώπιων του 1^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ.

11. Επειδή σε συνέχεια αιτήματος αναστολής – προσωρινών μέτρων που ενσωματώνονται στο έγγραφο της υπό εξέταση προσφυγής εξεδόθη η με αριθμό Α305/2018 απόφαση της ΑΕΠΠ, με την οποία αποφασίστηκε η αναστολή της διαγωνιστικής διαδικασίας έως την έκδοση απόφασης επ' αυτής.

12. Επειδή με την προσβαλλόμενη εγκρίθηκε το υπ' αριθμ. πρωτ. 15576/11-6-2018 πρακτικό τεχνικής αξιολόγησης της αρμόδιας επιτροπής, σύμφωνα με το οποίο οι δύο προσφορές της εταιρείας «.....» και της προσφεύγουσας με α/α προσφορών 97321/11-05-2018 & 97326/10-05-2018 αντίστοιχα, πληρούν τους όρους της διακήρυξης και ως εκ τούτου εγκρίθηκε η αποδοχή τους και η πρόκριση τους στο επόμενο στάδιο της οικονομικής αξιολόγησης και περαιτέρω, αποφασίστηκε η ηλεκτρονική αποσφράγιση των οικονομικών τους προσφορών.

13. Επειδή η προσφεύγουσα με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή ισχυρίζεται τα εξής στον πρώτο λόγο της προσφυγής της: *«Α. Ως προς την υποχρέωση των υποψηφίων προσκόμισης τόσο σχετικής δέσμευσης των φορέων στην ικανότητα των οποίων στηρίζονται όσο και του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) και τη δέσμια αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής προς έλεγχο και διατήρηση της αρχής της νομιμότητας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.*

1. Η προσβαλλόμενη πράξη παρανόμως δέχεται την προσφορά της εταιρείας «.....» καθώς αυτή δεν είναι σύμφωνη με τον ν. 4412/2016 και τους όρους της υπ' αριθμ. 41/2018 διακήρυξης», επικαλούμενη ιδίως την παρ. 1 του άρθρου 78 του Ν.4412/2016, τις παρ. 2.2.5, 2.2.6., 2.2.8., 2.2.9.1. και 2.2.9.2 της Διακήρυξης.

Περαιτέρω, αναφέρει ότι : «...7. Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ επί των άρθρων 47, παράγραφος 2, και 48, παράγραφος 3, της οδηγίας 2004/18, που καταργήθηκε με την ως άνω οδηγία 24/2014/ΕΕ, ωστόσο, περιείχε ίδια ρύθμιση, αναγνωρίζεται το δικαίωμα κάθε οικονομικού φορέα να επικαλείται, για συγκεκριμένη σύμβαση, τις δυνατότητες άλλων φορέων, ασχέτως της

φύσεως των δεσμών του με αυτούς, εφόσον αποδεικνύεται στην αναθέτουσα αρχή ότι ο υποψήφιος ή προσφέρων θα έχει όντως στη διάθεσή του τους πόρους των εν λόγω φορέων, οι οποίοι είναι αναγκαίοι για την εκτέλεση της συμβάσεως (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Swm Costruzioni 2* και *Mannocchi Luigino*, C-94/12, EU:C:2013:646, σκέψεις 29 και 33). Ο οικονομικός φορέας πρέπει να αποδείξει στην αναθέτουσα αρχή ότι πράγματι βρίσκονται στη διάθεσή του τα μέσα των φορέων που πρόκειται να χρησιμοποιήσει για την εκτέλεση της συμβάσεως σε αντίθετη περίπτωση, αν δεν μπορεί να αποδείξει ότι έχει πράγματι τη δυνατότητα χρησιμοποιήσεων των ικανοτήτων τρίτων που επικαλείται τότε αποκλείεται από τη διαγωνιστική διαδικασία. (Αποφάσεις ΔΕΚ, της 12.7.2001, C-399/98, *Ordine degli Architetti*, σκ. 90 -92, της 2.12.1999, C- 176/98, *Holst Italia*, σκ. 24 -31, πρβλ. απόφαση ΔΕΚ της 18.12.1997, C-5/97, *Ballast Nedam Groep*, σκ. 13 - 14, ΣΤΕ 3306/1991, πρβλ. ΣΤΕ 896/2009 και Απόφαση της 18/3/2004, C-314/01, ΕΑ ΣΤΕ 284/2013, 409/2013, ΑΕΕΠ 135/2017).

8. Σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο 2.2.9.2 της διακήρυξης και το άρθρο 104 «Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής» του ν. 4412/2016, το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών και κατά τη σύναψη της σύμβασης, όπου σύμφωνα με πάγια νομολογία η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγχει αυστηρώς αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει (C-496/99 της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS *Succhi di Frutta*, Συλλογή 2004, σελ. 1-3801, σκ.115, C336/12 της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, σκ. 40). Ως εκ τούτου, λόγω της δέσμιας υποχρέωσης της αναθέτουσας αρχής προς έλεγχο και διατήρηση της αρχής της νομιμότητας σε όλα τα στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας, δεν δύναται να παραβλέψει (η αναθέτουσα αρχή) τη μη πλήρωση εκ μέρους των υποψηφίων των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής κατά τα ανωτέρω στάδια της διαδικασίας.

9. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγξει αυστηρώς, κατά τα ανωτέρω τρία στάδια, συμπεριλαμβανομένων και του σταδίου της υποβολής της προσφοράς, αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει στη διακήρυξη. Στην περίπτωση υποψήφιας εταιρείας, η οποία

Αριθμός απόφασης: 660/2018

στηρίζεται στους πόρους και την τεχνική ικανότητα άλλων εταιρειών/ φορέων, αυτή πρέπει να αποδείξει και η αναθέτουσα να ελέγξει ότι οι τρίτοι φορείς στους οποίους στηρίζεται : 1. α) δεν βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 και β) πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7 της διακήρυξης, και τούτο με την προσκόμιση του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν.4412/2016 και την 2.2.9.1 της εν λόγω διακήρυξης και 2. διαθέτουν, τους ζητούμενους από τη διακήρυξη αναγκαίους πόρους, στην υποψήφια, και τούτο με την προσκόμιση σχετικής έγγραφης δέσμευσης μεταξύ της υποψήφιας εταιρείας και των τρίτων που παρέχουν τη στήριξη, σύμφωνα με το άρθρο 78 του ν.4412/2016 και την παράγραφο 2.2.8 της διακήρυξης.

10. Επομένως, σε περίπτωση στήριξης υποψήφιας εταιρείας σε ικανότητα (τεχνική - επαγγελματική ή οικονομική - χρηματοοικονομική) τρίτων εταιρειών/ φορέων αυτή οφείλει να προσκομίσει με την προσφορά της τα ανωτέρω δύο (2) έγγραφα, το ΕΕΕΣ και την έγγραφη δέσμευση. Η προσκόμιση μόνο του ενός εκ των δύο δεν αρκεί για να είναι νόμιμη η προσφορά της. Ειδικότερα, ως προς τη μη προσκόμιση της εν λόγω έγγραφης δέσμευσης έχει κριθεί από την Αρχή σας « η μη εξασφάλιση της σοβαρότητας και δεσμευτικότητας των προθέσεων τόσο του τρίτου όσο και του προσφέροντα καθώς και η μη παροχή εγγυήσεων προς την αναθέτουσα αρχή για τη διάθεση συγκεκριμένων πόρων θα ισοδυναμούσε με ευθεία παραβίαση της Οδηγίας, που επιτάσσει ότι οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια και δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί ο αντικειμενικός σκοπός που είναι η προσήκουσα, έγκαιρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου (Βλ. σχετικά Κατευθυντήρια Οδηγία 14/2016 Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ με θέμα «Δυνατότητα Δανεισμού ικανότητας τρίτων κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων»). Ως εκ τούτου η Αρχή σας έκρινε ότι εταιρεία, η οποία στηρίζεται στους πόρους και την τεχνική ικανότητα άλλων εταιρειών/ φορέων, προκειμένου να αποδείξει στην αναθέτουσα αρχή την δική της καταλληλότητα για την εκτέλεση της σύμβασης «.....θα έπρεπε κατ' ακολουθίαν να προσκομίσει, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο αλλά και τους όρους της Διακήρυξης, σχετικές Δηλώσεις Συνεργασίας με τη μορφή και τα στοιχεία που απαιτούνται αλλά και να συμπληρώσει προσηκόντως και αναλόγως το

Αριθμός απόφασης: 660/2018

ΕΕΕΣ» (βλ. Α.Ε.Π.Π. 146/2017 σκ. 21, 22 και 24, ομοίως Α.Ε.Π.Π. 149/2017, 159/2017).

11. Καθίσταται σαφές τόσο από τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 4412/2016 και τους όρους της διακήρυξης όσο και από την ανωτέρω νομολογία ότι όταν σε μία διαγωνιστική διαδικασία υποψήφια εταιρεία στηρίζεται είτε στην τεχνική - επαγγελματική, είτε στην οικονομική - χρηματοοικονομική ικανότητα τρίτου οφείλει, κατά την υποβολή της προσφοράς της, προκειμένου να αποδείξει την σοβαρότητα και δεσμευτικότητα των προθέσεων τόσο του τρίτου, στην ικανότητα του οποίου στηρίζεται, όσο και της ίδιας, να προσκομίσει πέραν του ΕΕΕΣ και σχετική έγγραφη δέσμευση μεταξύ αυτής και των τρίτων. Η προσκόμιση ενός εκ των δύο εγγράφων, είτε του ΕΕΕΣ, είτε της έγγραφης δέσμευσης δεν αρκεί.

12. Εν προκειμένω, η εταιρεία «.....» κατά παράβαση των όρων της υπ' αριθμ. 41/2018 διακήρυξης και του νόμου, προσκόμισε μόνο το ΕΕΕΣ του τρίτου φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται, ήτοι της εταιρείας «.....» και δεν προσκόμισε σχετική έγγραφη δέσμευση με την εν λόγω εταιρεία. Ως εκ τούτου, η προσφορά της, εκ της ελλείψεως αυτής, δεν εξασφαλίζει την απαιτούμενη κατά τα ανωτέρω σοβαρότητα και δεσμευτικότητα των προθέσεων τόσο της ίδιας όσο και της τρίτης εταιρείας και πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Η δε προσβαλλόμενη να ακυρωθεί κατά το μέρος που παρανόμως δέχεται την εν λόγω προσφορά».

Στον δεύτερο λόγο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι: «B. Ως προς την υποχρέωση αποδοχής, εκ μέρους των τρίτων δανειζόντων την απαιτούμενη χρηματοοικονομική επάρκεια, της προβλεπόμενης από κοινού, με την υποψήφια εταιρεία, ευθύνης εκτέλεσης της σύμβασης.

1. Σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8. της εν λόγω διακήρυξης, όταν οι οικονομικοί φορείς στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την απαιτούμενη από τη διακήρυξη οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι εν λόγω οικονομικοί φορείς και αυτοί στους οποίους στηρίζονται είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης.

2. Εν προκειμένω, η μη προσκόμιση εκ μέρους της εταιρείας «.....» σχετικής έγγραφης δέσμευσης της εταιρείας «.....» στις

ικανότητες της οποίας στηρίζεται για την απόδειξη, αφενός, της παροχής, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης, απαιτούμενης χρηματοοικονομικής επάρκειας και αφετέρου, της συνακόλουθης κατά ανωτέρω αποδοχής της από κοινού ευθύνης για την εκτέλεση της σύμβασης καθιστά την προσφορά αυτής άνευ ετέρου απαράδεκτη. Σημειωτέων δε ότι, στο κατατεθειμένο ΕΕΕΣ της τρίτης ως άνω εταιρείας, στην οποία στηρίζεται η υποψήφια εταιρεία «.....», δεν γίνεται μνεία ούτε για παροχή, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης, της ζητούμενης χρηματοοικονομικής στήριξης, ούτε για αποδοχή, της προβλεπόμενης κατά τα ανωτέρω, από κοινού ευθύνης των εταιρειών για την εκτέλεση της σύμβασης.

3. Επομένως, η εν λόγω προσφορά πρέπει να απορριφθεί και η προσβαλλόμενη απόφαση να ακυρωθεί κατά το μέρος δέχεται την εν λόγω προσφορά, ως πληρούσα τους όρους της υπ' αριθμ. 41/2018 διακήρυξης και την πρόκριση αυτής στο επόμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας».

Στον τρίτο λόγο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα αναφέρει: «Γ. Ως προς τη μη νόμιμη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ / παράλειψη συμπλήρωσης του σχετικού με την υπεργολαβία πεδίου της ενότητας Γ του μέρους IV του ΕΕΕΣ.

1. Στο πλαίσιο των δημόσιων διαγωνισμών, οι διατάξεις του νόμου εφαρμόζονται συμπληρωματικά προς ρύθμιση ζητημάτων μη εξαντλητικά ρυθμιζόμενα από τις διατάξεις της διακήρυξης (ΣΤΕ ΕΑ 1075-2008 σκ. 8 και 1272/2007 σκ. 6). Εξάλλου, η αρχή της σαφήνειας δεν δύναται να ερμηνευθεί ως έχουσα την έννοια ότι, όταν ένα ζήτημα δεν ρυθμίζεται κατά απόλυτη λεπτομέρεια από τους όρους της διακήρυξης, για το εν λόγω ζήτημα, δεν εφαρμόζονται εμβληματικές διατάξεις του νόμου.

2. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 78 του ν.4412/2016 «Όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 75 και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 75, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, κατά περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς. Όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση στ' του Μέρους II του Παραρτήματος XII του

Αριθμός απόφασης: 660/2018

Προσαρτήματος Α1 ή με την σχετική επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς, μπορούν ωστόσο να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων μόνο εάν οι τελευταίοι θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες».

3. Εφόσον, η εν λόγω διακήρυξη δεν ορίζει κάτι διαφορετικό ως προς την εκτέλεση των εργασιών για τις οποίες παρέχεται τεχνική και επαγγελματική στήριξη από τρίτο φορέα στους υποψηφίους εφαρμογή έχει η ανωτέρω διάταξη. Η ως άνω διάταξη επιτρέπει την επίκληση επαγγελματικής εμπειρίας από τρίτο οικονομικό φορέα, μόνο στην περίπτωση που αυτός, ο τρίτος δηλαδή φορέας, θα εκτελέσει τις σχετικές εργασίες για τις οποίες παρέχει στον υποψήφιο τις ικανότητές του. Με άλλα λόγια ο τρίτος οικονομικός φορέας θα κληθεί να εκτελέσει το τμήμα του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης για το οποίο δανείζει στον υποψήφιο τη σχετική εμπειρία.

4. Περαιτέρω, όπως έχει κριθεί (ΑΕΠΠ 269/2018 σκ.6), αν ο, κατά άρθρο 78 του ν.4412/2016, τρίτος οικονομικός φορέας καλείται να εκτελέσει μέρος του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης φέρει συντρέχουσα ιδιότητα υπεργολάβου του υποβάλλοντος την προσφορά οικονομικού φορέα. Από δε την παραπάνω ιδιότητα του, ήτοι αυτής του υπεργολάβου, προκύπτει ότι ο υποβάλλων την προσφορά οικονομικός φορέας οφείλει να συμπληρώσει κατάλληλα το πεδίο του ΜΕΡΟΥΣ IV ΕΝΟΤΗΤΑ Γ του ΕΕΕΣ αποτυπώνοντας το ποσοστό των συμβατικών εργασιών που πρόκειται να αναθέσει υπεργολαβικά (βλ. σχετικά Οδηγία υπ.αριθμ.23 της ΕΑΑΔΗΣΥ κατά την οποία «...Επισημαίνεται ότι και στις δύο ως άνω περιπτώσεις ο οικονομικός φορέας επιπρόσθετα συμπληρώνει το πεδίο με αριθμ. 10 της Ενότητας Γ (Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα) του Μέρους IV, το οποίο αναφέρεται στο ποσοστό της σύμβασης που ο προσφέρων οικονομικός φορέας προτίθεται να αναθέσει με υπεργολαβία»),

5. Κατ' ακολουθίαν, εφόσον, η εταιρεία «.....» στηρίζεται στις ικανότητες τις σχετικές με την επαγγελματική εμπειρία στην εταιρεία «.....» θα έπρεπε κατ' επέκταση, να είχε συμπληρώσει το ανωτέρω πεδίο του ΕΕΕΣ προσηκόντως, ήτοι να είχε δηλώσει το ποσοστό των συμβατικών εργασιών που πρόκειται να αναθέσει υπεργολαβικά στην εταιρεία «.....». Όμως, το ανωτέρω πεδίο στο υποβληθέν ΕΕΕΣ από την εταιρεία

"....." δεν έχει συμπληρωθεί, παράλειψη η οποία κατά τα παγίως κριθέντα είναι ουσιώδης και μη δυνάμενη να συμπληρωθεί σε μεταγενέστερο της υποβολής του ΕΕΕΣ στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας.

6. Ως εκ τούτου, η προσφορά της εν λόγω εταιρείας είναι απαράδεκτη και πρέπει να απορριφθεί. Η δε προσβαλλόμενη πράξη παρανόμως την έκανε δεκτή και επομένως πρέπει να ακυρωθεί κατά το μέρος που δέχεται την εν λόγω προσφορά, ως πληρούσα τους όρους της υπ' αριθμ. 41/2018 διακήρυξης και προτείνει την αποδοχή της και την πρόκρισή της στο επόμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, αυτό της οικονομικής αξιολόγησης».

Στον τέταρτο και τελευταίο λόγο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι: «Δ. Ως προς την παραβίαση του κανονιστικού πλαισίου της διακήρυξης και των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας:

1. Η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (ΕΑ ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕΛΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.).

Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Εν όψει τούτων, αλλά και των αρχών της ισότητας, της τυπικότητας, της διαφάνειας και της δημοσιότητας των ελάχιστων όρων συμμετοχής που διέπουν την διαδικασία συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων κατά το πνεύμα τόσο της κοινοτικής όσο και της εθνικής νομοθεσίας, ο διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλει τα αξιούμενα από τη διακήρυξη ή από τυχόν άλλη διάταξη, στην οποία αυτή ρητώς παραπέμπει, δικαιολογητικά και στοιχεία (πρβλ. ΣτΕ 5022/2012) προκειμένου να συμμετάσχει νομίμως στο διαγωνισμό. Η παράβαση ουσιωδών διατάξεων της διακήρυξης οδηγεί σε ακυρότητα των αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, με τις οποίες εγκρίνονται οι επιμέρους φάσεις της διαδικασίας, καθώς και το αποτέλεσμα του διαγωνισμού. Αντιστοίχως, η παράβαση τέτοιων διατάξεων της διακήρυξης από τους

διαγωνιζόμενους καθιστά απαράδεκτες τις υποβληθείσες προσφορές τους. Περαιτέρω, η ρητή παραπομπή της διακήρυξης σε συγκεκριμένες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις τις καθιστά τμήμα του νομικού πλαισίου που διέπει τη διαγωνιστική διαδικασία, το οποίο δεσμεύει, κατά τα ανωτέρω, τόσο τη Διοίκηση όσο και τους υποψηφίους αναδόχους που συμμετέχουν σε αυτήν (ΕΣ 1434/2017). Υπό την έννοια αυτή, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο κοινοτικό (ενωσιακό πλέον) δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕΛΣυν 70/2006). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕΛΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000)» (ΑΕΠΠ 161/2017).

2. Επομένως, η προσφορά της εταιρείας «.....» είναι απαράδεκτη στο σύνολο της, ως μη πληρούσα για όλους τους ανωτέρω λόγους (υπό στοιχεία Α, Β, Γ) τους όρους της διακήρυξης και πρέπει να απορριφθεί. Η δε προσβαλλόμενη απόφαση κατά παράβαση των αρχών της ισότητας έναντι των υποψηφίων και της διαφάνειας της διαδικασίας δέχθηκε την προσφορά της ανωτέρω εταιρείας, ως πληρούσα τους όρους της διακήρυξης και την πρόκριση αυτής μαζί με τη δική μας εταιρεία στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας, αυτό της αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών, για τον λόγο αυτό πρέπει να ακυρωθεί κατά το μέρος που αποδέχεται την εν λόγω προσφορά».

14. Επειδή στις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή αναφέρει αυτολεξεί τα

Αριθμός απόφασης: 660/2018

εξής : «Α. Ως προς τον πρώτο λόγο που επικαλείται η προσβάλλουσα εταιρεία «Υποχρέωση των υποψηφίων προσκόμισης τόσο σχετικής δέσμευσης των φορέων στην ικανότητα των οποίων στηρίζονται όσο και του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) και τη δέσμια αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής προς έλεγχο και διατήρηση της αρχής της νομιμότητας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας»

Από την προσφορά που έχει καταθέσει ηλεκτρονικά η προσφέρουσα εταιρεία «.....» προκύπτουν τα εξής:

1. Η εταιρεία «.....» έχει καταθέσει Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι δεν βρίσκεται σε μια από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 του Ν. 4412/2016.

2. Στο ΕΕΕΣ που κατέθεσε η εταιρεία «.....» προκειμένου να επιβεβαιώσει ότι πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τα άρθρα 75 του Ν 4412/2016 και συγκεκριμένα στη παράγραφο «Γ: Πληροφορίες σχετικά με τη στήριξη στις ικανότητες άλλων οντοτήτων» στο πρώτο πεδίο «Ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων οντοτήτων προκειμένου να ανταποκριθεί στα κριτήρια επιλογής που καθορίζονται -4- στο μέρος IV και στα (τυχόν) κριτήρια και κανόνες που καθορίζονται στο μέρος V κατωτέρω» έχει τσεκάρει την απάντηση ΝΑΙ και έχει συμπληρώσει τα εξής: «Η εταιρεία "....." στηρίζεται στις ικανότητες της ατομικής επιχείρησης "....." για την κάλυψη των κριτηρίων της οικονομικής - χρηματοοικονομικής επάρκειας και της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, για την οποία υποβάλλεται ξεχωριστό ΕΕΕΣ».

3. Με την ηλεκτρονική προσφορά της εταιρείας "....." έχει υποβληθεί ξεχωριστό ΕΕΕΣ της ατομικής εταιρείας ".....", από το οποίο επιβεβαιώνεται ότι δεν βρίσκεται η ατομική εταιρεία σε μια από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 του Ν. 4412/2016.

4. Επιπρόσθετα στο ΕΕΕΣ της ατομικής εταιρείας «.....» και συγκεκριμένα στο μέρος II. Α «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα»

Αριθμός απόφασης: 660/2018

στο τελευταίο πεδίο «Ανάλογα με την περίπτωση, ένδειξη για την/τις παρτίδα/ες για τις οποίες ο οικονομικός φορέας επιθυμεί να υποβάλει προσφορά:» η ατομική εταιρεία δηλώνει υπεύθυνα ότι: «Η προσφορά της εταιρείας ".....", η οποία στηρίζεται στις ικανότητες της ατομικής επιχείρησης "....." για την κάλυψη των κριτηρίων της οικονομικής - χρηματοοικονομικής επάρκειας και της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας για τον εν λόγω διαγωνισμό, αφορά όλα τα είδη της διακήρυξης 41/2018»

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι και οι δύο εταιρείες έχουν καταθέσει τα απαιτούμενα από τη διακήρυξη και το Ν. 4412/2016, Ευρωπαϊκά Ενιαία Έγγραφα Σύμβασης (ΕΕΕΣ). Σε αυτά και οι δύο εταιρείες δεσμεύονται ότι η προσφέρουσα εταιρεία "....." θα στηριχθεί στις ικανότητες της ατομικής εταιρείας «.....» και με τη δέσμευση αυτή αποδεικνύεται ότι θα έχει στη διάθεσή της τους αναγκαίους πόρους.

Β. Ως προς τον δεύτερο λόγο που επικαλείται η προσβάλλουσα εταιρεία «Ως προς την υποχρέωση αποδοχής, εκ μέρους των τρίτων δανειζόντων την απαιτούμενη χρηματοοικονομική επάρκεια, της προβλεπόμενης από κοινού, με την υποψήφια εταιρεία, ευθύνης εκτέλεσης της σύμβασης.»

Σύμφωνα με τα όσα προαναφέρθηκαν παραπάνω η ατομική εταιρεία «.....» δηλώνει υπεύθυνα και δεσμεύεται στο ΕΕΕΣ που έχει καταθέσει ότι «Η προσφορά της εταιρείας ".....", η οποία στηρίζεται στις ικανότητες της ατομικής επιχείρησης "....." για την κάλυψη των κριτηρίων της οικονομικής - χρηματοοικονομικής επάρκειας και της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας για τον εν λόγω διαγωνισμό, αφορά όλα τα είδη της διακήρυξης 41/2018».

Εφόσον σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 79 του Ν. 4412/2016 το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α75) η υπηρεσία μας θεωρεί ότι η υπεύθυνη δήλωση αποτελεί δέσμευση της εταιρείας.

Γ. Ως προς τον τρίτο λόγο που επικαλείται η προσβάλλουσα εταιρεία «Ως προς τη μη νόμιμη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ / παράληψη συμπλήρωσης του σχετικού με την υπερβολαβία πεδίου της ενότητας Γ του μέρους IV του ΕΕΕΣ»

Αριθμός απόφασης: 660/2018

Στο ΕΕΕΣ που έχει καταθέσει η ατομική εταιρεία «.....» δηλώνει υπεύθυνα και δεσμεύεται ότι «Η προσφορά της εταιρείας ".....", η οποία στηρίζεται στις ικανότητες της ατομικής επιχείρησης "....." για την κάλυψη των κριτηρίων της οικονομικής - χρηματοοικονομικής επάρκειας και της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας για τον εν λόγω διαγωνισμό, αφορά όλα τα είδη της διακήρυξης 41/2018».

Οπότε είναι ξεκάθαρο ότι η δέσμευση αφορά όλα τα είδη του διαγωνισμού 41/2018.

Α. Ως προς τον τέταρτο και τελευταίο λόγο που επικαλείται η προσβάλλουσα εταιρεία «Ως προς τη παραβίαση του κανονιστικού πλαισίου της διακήρυξης και των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας» Η αρμόδια επιτροπή αξιολόγησης εξέτασε τις δύο προσφορές και έκρινε σύμφωνα με τα όσα προαναφέρθηκαν ότι και οι δύο πληρούν τους όρους της αριθμ. 41/2018 διακήρυξης. Το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε το πρακτικό της επιτροπής λαμβάνοντας υπόψη της προτάσεις της επιτροπής. Η υπηρεσία έκανε όλες τις προβλεπόμενες ενέργειες προκειμένου να διασφαλιστούν οι αρχές της ίσης μεταχείρισης της διαφάνειας και της τυπικότητας.

Συμπερασματικά η άποψη της υπηρεσία μας είναι ότι η προσφυγή της εταιρείας «.....» με τον διακριτικό τίτλο, θα πρέπει να απορριφθεί για όλους τους ανωτέρω βάσιμους λόγους» .

15. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. [...] Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων.[...].

16. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 53 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και

Αριθμός απόφασης: 660/2018

πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών [...]».

17. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 58 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «Στα έγγραφα της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή ζητάει από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει».

18. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 75 «Κριτήρια επιλογής» (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του ν. 4412/2016 ορίζεται:

«1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν:

- α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας,
- β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια,
- γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης.

2. Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα που τηρούνται στο κράτος - μέλος εγκατάστασής τους, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα ΧΙ του Προσαρτήματος Α' ή να ικανοποιούν οποιαδήποτε άλλη απαίτηση ορίζεται στο Παράρτημα αυτό. [...].

3. Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου

Αριθμός απόφασης: 660/2018

ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση. Επίσης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς, παρουσιάζοντας την αναλογία, ιδίως, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Μπορούν επίσης να απαιτούν κατάλληλο επίπεδο ασφαλιστικής κάλυψης έναντι επαγγελματικών κινδύνων.

Ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών που απαιτείται να έχουν οι οικονομικοί φορείς δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όπως σχετικά με τους ειδικούς κινδύνους που αφορούν τη φύση των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει τους βασικούς λόγους για την απαίτηση αυτή στα έγγραφα της σύμβασης ή στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 341.

Η αναλογία, ενδεικτικά, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού μπορεί να λαμβάνεται υπόψη όταν η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει τις μεθόδους και τα κριτήρια της συνεκτίμησης αυτής στα έγγραφα της σύμβασης. Οι μέθοδοι και τα κριτήρια αυτά χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, αντικειμενικότητα και αποφυγή διακρίσεων.

Όταν μια σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε σχέση με κάθε επιμέρους τμήμα. Εντούτοις, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καθορίζει τον ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών που πρέπει να έχουν οι οικονομικοί φορείς ανά ομάδες τμημάτων, αν ανατεθούν στον ανάδοχο περισσότερα τμήματα που πρέπει να εκτελεστούν ταυτοχρόνως.[...].

4. Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειρίας, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν. Μια αναθέτουσα αρχή μπορεί να θεωρεί ότι ένας οικονομικός φορέας δεν διαθέτει τις απαιτούμενες επαγγελματικές ικανότητες εάν διαπιστώσει ότι ο

Αριθμός απόφασης: 660/2018

οικονομικός φορέας έχει συγκρουόμενα συμφέροντα που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την εκτέλεση της σύμβασης.

Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης σύμβασης προμηθειών για τις οποίες απαιτούνται εργασίες τοποθέτησης ή εγκατάστασης, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, η επαγγελματική ικανότητα των οικονομικών φορέων να παράσχουν αυτή την υπηρεσία ή να εκτελέσουν την εγκατάσταση ή τα έργα μπορεί να αξιολογείται βάσει της τεχνογνωσίας τους, της αποτελεσματικότητας, της εμπειρίας και της αξιοπιστίας τους.

5. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συμμετοχής που μπορεί να εκφράζονται ως ελάχιστα επίπεδα ικανότητας, καθώς και τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.

19. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 78 «Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων» (άρθρο 63 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 75 και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 75, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, κατά περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς.

Όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση στ' του Μέρους II του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α' ή με την σχετική επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς, μπορούν ωστόσο να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων μόνο εάν οι τελευταίοι θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες.

Αν ο οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, ιδίως, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό.

Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σύμφωνα με τα άρθρα 79, 80 και 81, αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι

Αριθμός απόφασης: 660/2018

αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74. Η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των παραγράφων 1 και 2. του άρθρου 73 και του άρθρου 74. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα την αντικατάσταση φορέα για τον οποίον συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της παρ. 4 του άρθρου 73 και του άρθρου 74.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί ο οικονομικός φορέας και αυτοί οι φορείς να είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης. Υπό τους ίδιους όρους, μία ένωση οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 19, μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στην ένωση ή άλλων φορέων.

2. Στην περίπτωση συμβάσεων έργων ή συμβάσεων υπηρεσιών ή στην περίπτωση εργασιών τοποθέτησης και εγκατάστασης στο πλαίσιο σύμβασης προμηθειών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν την εκτέλεση ορισμένων κρίσιμων καθηκόντων απευθείας από τον ίδιο τον προσφέροντα ή, αν η προσφορά υποβάλλεται από ένωση οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 19, από έναν από τους συμμετέχοντες στην ένωση αυτή. [.....]».

20. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 79 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

Αριθμός απόφασης: 660/2018

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77.

γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ως άνω πληροφορίες όσον αφορά τους φορείς αυτούς. Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.

Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 6, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΣ το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς.

2. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

Αριθμός απόφασης: 660/2018

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77,

γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84 και

δ) εφόσον η εκτιμώμενη αξία της υπό ανάθεσης σύμβασης υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ εκτός ΦΠΑ, ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (Α` 30).

Τα δεύτερο έως πέμπτο εδάφια της παραγράφου 1 εφαρμόζονται αναλόγως και στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων.

3. Για τις συμβάσεις άνω των ορίων, το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή.

4. Για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53, μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, όπου απαιτείται, κατά τις διατάξεις του παρόντος. Μέχρι την έκδοση του τυποποιημένου εντύπου του προηγούμενου εδαφίου, γίνεται δεκτή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986.

5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή, εξαιρουμένων των συμβάσεων που βασίζονται σε συμφωνίες-πλαίσιο, όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 39 ή της περίπτωσης α' της παρ. 5 του άρθρου 39, απαιτεί από τον προσφέροντα, στον οποίο έχει αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά, σύμφωνα με τα άρθρα 79, και κατά περίπτωση το άρθρο 80. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 82 [...]».

Αριθμός απόφασης: 660/2018

21. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 80 «Αποδεικτικά μέσα» (άρθρο 60 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 4 και 5 και στο Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α', ως απόδειξη της μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού, όπως αναφέρονται στα άρθρα 73 και 74 και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 75 και 76.

Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 82. Όσον αφορά το άρθρο 78, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να στηρίζονται σε οποιοδήποτε κατάλληλο μέσο προκειμένου να αποδείξουν στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχουν τους αναγκαίους πόρους στη διάθεσή τους. [...].

22. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 91 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102 [...].».

23. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 93 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «Ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» περιέχει:

α) στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης άνω των ορίων, το ΕΕΕΣ του άρθρου 79 και την εγγύηση συμμετοχής, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72 και

β) στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης κάτω των ορίων:

αα) υπεύθυνη δήλωση κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 79,

ββ) εγγύηση συμμετοχής, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72 [...].».

24. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 104 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80, και κατά την σύναψη της σύμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση γ' της παρ. 3 του άρθρου 105.

2. Αν επέλθουν μεταβολές στις προϋποθέσεις τις οποίες οι προσφέροντες/υποψήφιοι είχαν δηλώσει ότι πληρούν, σύμφωνα με το άρθρο 79, οι οποίες επήλθαν ή για τις οποίες έλαβε γνώση ο προσφέρων/υποψήφιος μετά την δήλωση και μέχρι την ημέρα της έγγραφης ειδοποίησης για την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης, οι προσφέροντες/υποψήφιοι οφείλουν να ενημερώσουν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή σχετικά και το αργότερο μέχρι την ημέρα της έγγραφης ειδοποίησης για την προσκόμιση των δικαιολογητικών του άρθρου 80.

3. Σε περίπτωση έγκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής για οψιγενείς μεταβολές κατά την έννοια της προηγούμενης παραγράφου που επήλθαν στο πρόσωπο του προσωρινού αναδόχου, δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με τις παραγράφους 4, 5 και 6 του άρθρου 72, και εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις των παραγράφων αυτών. Σε αντίθετη περίπτωση, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του προσωρινού αναδόχου, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72».

25. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 131 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Η τήρηση των υποχρεώσεων της παρ. 2 του άρθρου 18 από υπεργολάβους υπόκειται σε παρακολούθηση και έλεγχο από τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

2. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προβλέπουν στα έγγραφα της σύμβασης ότι, κατόπιν αιτήματος του υπεργολάβου και εφόσον η φύση της σύμβασης το επιτρέπει, η αναθέτουσα αρχή καταβάλλει απευθείας στον υπεργολάβο την αμοιβή του για την εκτέλεση προμήθειας, υπηρεσίας ή έργου, δυνάμει σύμβασης υπεργολαβίας με τον ανάδοχο. Στην περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης καθορίζονται τα ειδικότερα μέτρα ή οι μηχανισμοί που

Αριθμός απόφασης: 660/2018

επιτρέπουν στον κύριο ανάδοχο να εγείρει αντιρρήσεις ως προς αδικαιολόγητες πληρωμές, καθώς και οι ρυθμίσεις που αφορούν αυτόν τον τρόπο πληρωμής.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 και το άρθρο 58 δεν αίρουν την ευθύνη του κύριου αναδόχου.

4. Στις περιπτώσεις των συμβάσεων έργων και όσον αφορά τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν σε εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας αρχής, μετά την ανάθεση της σύμβασης και το αργότερο κατά την έναρξη της εκτέλεσής της, ο κύριος ανάδοχος υποχρεούται να αναφέρει στην αναθέτουσα αρχή το όνομα, τα στοιχεία επικοινωνίας και τους νόμιμους εκπροσώπους των υπεργολάβων του, οι οποίοι συμμετέχουν στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες, εφόσον είναι γνωστά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Ο κύριος ανάδοχος υποχρεούται να γνωστοποιεί στην αναθέτουσα αρχή κάθε αλλαγή των πληροφοριών αυτών, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, καθώς και τις απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με κάθε νέο υπεργολάβο, τον οποίο ο κύριος ανάδοχος χρησιμοποιεί εν συνεχεία στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες.

Το πρώτο και δεύτερο εδάφιο δεν ισχύει για τους προμηθευτές.

Οι υποχρεώσεις του πρώτου και δεύτερου εδαφίου επεκτείνονται:

α) στις συμβάσεις προμηθειών, στις συμβάσεις υπηρεσιών, πλην όσων αφορούν υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν στις εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας αρχής ή στους προμηθευτές που συμμετέχουν σε συμβάσεις έργων ή υπηρεσιών,

β) στους υπεργολάβους των υπεργολάβων του κύριου αναδόχου και σε κάθε περαιτέρω υπεργολάβο μεταξύ όσων περιλαμβάνονται στην αλυσίδα υπεργολαβίας.

5. Προκειμένου να μην αθετούνται οι υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, σύμφωνα με τα άρθρα 79 έως 81, να επαληθεύσουν τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή:

Αριθμός απόφασης: 660/2018

α) απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού του και

β) μπορεί να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού του.

6. Κατά παρέκκλιση από την προηγούμενη παράγραφο, αν το(α) τμήμα(τα) της σύμβασης το (α) οποίο (α) ο κύριος ανάδοχος είχε αναφέρει στην προσφορά του, κατά το άρθρο 58 ή κατά την έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης ή κατά τη διάρκεια αυτής, σύμφωνα με την παρ. 4, ότι προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, υπερβαίνει το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 132, η αναθέτουσα αρχή:

α) επαληθεύει υποχρεωτικά τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 και

β) απαιτεί υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του.

7. Στις περιπτώσεις επαλήθευσης των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6, οι απαιτούμενες πληροφορίες συνοδεύονται από τις υπεύθυνες δηλώσεις και των υπεργολάβων, σύμφωνα με το άρθρο 79. Ωστόσο, όταν οι υπεργολάβοι παρουσιάζονται μετά την ανάθεση της σύμβασης, προσκομίζουν τα πιστοποιητικά και λοιπά σχετικά δικαιολογητικά αντί της υπεύθυνης δήλωσης.

8. Ειδικά κατά την εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, εφαρμόζεται η παρ. 4 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 (Α'115)».

26. Επειδή οι σχετικοί όροι της διακήρυξης ορίζουν τα εξής : «2.2.5 Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια:

Όσον αφορά στην οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια των οικονομικών φορέων για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης απαιτείται η δήλωση περί του ολικού ύψους του κύκλου εργασιών των τριών τελευταίων οικονομικών χρήσεων και κατά περίπτωση του κύκλου εργασιών

στον τομέα δραστηριοτήτων που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης, ο μέσος όρος των οποίων θα πρέπει να είναι ίσος ή μεγαλύτερος με το 1/2 της προϋπολογισθείσας δαπάνης των προσφερόμενων ειδών. Αν ο οικονομικός φορέας λειτουργεί για χρόνο μικρότερο της τριετίας θα υποβάλει Δήλωση για όσο χρόνο λειτουργεί.

2.2.6 Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα:

Όσον αφορά στην τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, οι οικονομικοί φορείς απαιτείται :

Κατάλογος των κυριότερων παραδόσεων ή των κυριότερων υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν την τελευταία τριετία, με αναφορά του αντίστοιχου ποσού, της ημερομηνίας και του δημόσιου ή ιδιωτικού παραλήπτη.[.....]

2.2.8 Στήριξη στην ικανότητα τρίτων:

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν, όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας (της παραγράφου 2.2.5) και τα σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα (της παραγράφου 2.2.6), να στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών τους με αυτούς. Στην περίπτωση αυτή, αποδεικνύουν ότι θα έχουν στη διάθεσή τους τους αναγκαίους πόρους, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων στην ικανότητα των οποίων στηρίζονται.

Όταν οι οικονομικοί φορείς στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την απαιτούμενη με τη διακήρυξη οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι εν λόγω οικονομικοί φορείς και αυτοί στους οποίους στηρίζονται είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης.

Υπό τους ίδιους όρους οι ενώσεις οικονομικών φορέων μπορούν να στηρίζονται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στην ένωση ή άλλων φορέων.

2.2.9 Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής

2.2.9.1 Προκαταρκτική απόδειξη κατά την υποβολή προσφορών

Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς:

α) δεν βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 και β) πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7 της παρούσης, προσκομίζουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους ως δικαιολογητικό συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 1 και

Αριθμός απόφασης: 660/2018

3 του ν. 4412/2016 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με το επισυναπτόμενο στην παρούσα Παράρτημα II, το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986. Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 και συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με τις οδηγίες που βρίσκονται αναρτημένες στο διαδικτυακό τόπο :

http://www.eprocurement.gov.gr/webcenter/files/anakinoseis//eees_ologies.pdf και στα αναρτημένα έγγραφα του εν λόγω ηλεκτρονικού διαγωνισμού.

Σε όλες τις περιπτώσεις, όπου περισσότερα από ένα φυσικά πρόσωπα είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου ενός οικονομικού φορέα ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό, υποβάλλεται ένα Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο είναι δυνατό να φέρει μόνο την υπογραφή του κατά περίπτωση εκπροσώπου του οικονομικού φορέα ως προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.1-της παρούσας για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν.

Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησής του κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Στην περίπτωση υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), υποβάλλεται χωριστά από κάθε μέλος της ένωσης.

2.2.9.2 Αποδεικτικά μέσα:

A. Το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.8, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των

δικαιολογητικών της παρούσας και κατά τη σύναψη της σύμβασης στις περιπτώσεις του άρθρου 105 παρ. 3 περ. γ του ν. 4412/2016.

Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας ή ένωση αυτών στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8. της παρούσας, οι φορείς στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται υποχρεούνται στην υποβολή των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας και ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής κατά περίπτωση (παράγραφοι 2.2.4- 2.2.8). Ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να αντικαταστήσει έναν φορέα στην ικανότητα του οποίου στηρίζεται, εφόσον ο τελευταίος δεν πληροί το σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των παραγράφων 2.2.3.1, 2.2.3.2 και 2.2.3.3.

Οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, αν και στο μέτρο που η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τα πιστοποιητικά ή τις συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος - μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν, όπως εθνικό μητρώο συμβάσεων, εικονικό φάκελο επιχείρησης, ηλεκτρονικό σύστημα αποθήκευσης εγγράφων ή σύστημα προεπιλογής. Η δήλωση για την πρόσβαση σε εθνική βάση δεδομένων εμπεριέχεται στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ).

Οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δικαιολογητικά, όταν η αναθέτουσα αρχή που έχει αναθέσει τη σύμβαση διαθέτει ήδη τα ως άνω δικαιολογητικά και αυτά εξακολουθούν να ισχύουν.[...]

B.3. Για την απόδειξη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας της παρ. 2.2.5., οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν:

- Οικονομικές καταστάσεις (ισολογισμούς) ή αποσπάσματα οικονομικών καταστάσεων των τριών τελευταίων ετών, όπως αυτά έχουν αρμοδίως δημοσιευθεί, εφόσον η εταιρεία είναι υπόχρεη στην σύνταξη αυτών, για τα οποία ισχύουν τα ανωτέρω κριτήρια, δηλαδή ότι το ύψος του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης, κατά μέσο όρο για το ανωτέρω χρονικό διάστημα, είναι ίσο ή μεγαλύτερο με το 1/2 της προϋπολογισθείσας δαπάνης των προσφερόμενων ειδών.

- Εναλλακτικά σε περίπτωση που η εταιρεία δεν είναι υπόχρηη σύνταξης ισολογισμού, δηλώσεις E3 από τις οποίες να προκύπτει το ολικό ύψος του κύκλου εργασιών για τις τρεις τελευταίες οικονομικές χρήσεις, συναρτήσει της ημερομηνίας σύστασης του οικονομικού φορέα ή έναρξης των δραστηριοτήτων του, από τα οποία θα προκύπτει ότι το ύψος του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης, κατά μέσο όρο για το ανωτέρω χρονικό διάστημα, είναι ίσο ή μεγαλύτερο με το 1/2 της προϋπολογισθείσας δαπάνης των προσφερόμενων ειδών. Αν ο οικονομικός φορέας λειτουργεί για χρόνο μικρότερο της τριετίας θα υποβάλει Δήλωση για όσο χρόνο λειτουργεί.

B.4. Για την απόδειξη της τεχνικής ικανότητας της παραγράφου 2.2.6 οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν: Κατάλογος των κυριότερων παραδόσεων ή των κυριότερων υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν την τελευταία τριετία, με αναφορά του αντίστοιχου ποσού, της ημερομηνίας και του δημόσιου ή ιδιωτικού παραλήπτη. B.5. Για την απόδειξη της νόμιμης σύστασης και εκπροσώπησης, στις περιπτώσεις που ο οικονομικός φορέας είναι νομικό πρόσωπο, προσκομίζει τα κατά περίπτωση νομιμοποιητικά έγγραφα σύστασης και νόμιμης εκπροσώπησης (όπως καταστατικά, πιστοποιητικά μεταβολών, αντίστοιχα ΦΕΚ, συγκρότηση Δ.Σ. σε σώμα, σε περίπτωση Α.Ε., κλπ., ανάλογα με τη νομική μορφή του διαγωνιζομένου). Από τα ανωτέρω έγγραφα πρέπει να προκύπτουν η νόμιμη σύστασή του, όλες οι σχετικές τροποποιήσεις των καταστατικών, το/τα πρόσωπο/α που δεσμεύει/ουν νόμιμα την εταιρία κατά την ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού (νόμιμος εκπρόσωπος, δικαίωμα υπογραφής κλπ.), τυχόν τρίτοι, στους οποίους έχει χορηγηθεί εξουσία εκπροσώπησης, καθώς και η θητεία του/των ή/και των μελών του οργάνου διοίκησης/ νόμιμου εκπροσώπου.

B.6. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους που προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες εθνικές διατάξεις ή διαθέτουν πιστοποίηση από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016, μπορούν να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης.

Αριθμός απόφασης: 660/2018

Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο.

Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό.

Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής των δικαιολογητικών που αναφέρονται στο πιστοποιητικό εγγραφής τους.

B.7. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα παραπάνω, κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση, σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 παρ. 2 του ν. 4412/2016.

B.8. Στην περίπτωση που οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8 για την απόδειξη ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, προσκομίζει, ιδίως, σχετική έγγραφη δέσμευση των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό. [...]

2.4.3 Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής- Τεχνική Προσφορά»:

2.4.3.1 Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για τη συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν:

α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.), όπως προβλέπεται στην παρ. 1 και 3 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016.

Οι προσφέροντες συμπληρώνουν το σχετικό πρότυπο ΕΕΕΣ το οποίο έχει αναρτηθεί, σε μορφή αρχείων τύπου XML και PDF, στη διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της διακήρυξης (Παράρτημα II).

Το εν λόγω πρότυπο υποβάλλεται σύμφωνα με τις οδηγίες που βρίσκονται αναρτημένες στο διαδικτυακό τόπο <http://www.eprocurement.gov.gr/webcenter/files/anakinoseis//ees>

Αριθμός απόφασης: 660/2018

odologies.pdf και στα αναρτημένα έγγραφα του εν λόγω ηλεκτρονικού διαγωνισμού.

Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν το ΕΕΕΣ για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση.

β) την εγγύηση συμμετοχής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 72 του Ν.4412/2016 και τα άρθρα 2.1.5 και 2.2.2 αντίστοιχα της παρούσας διακήρυξης.

Από τα ανωτέρω μόνο η εγγυητική επιστολή συμμετοχής προσκομίζεται και σε έντυπη μορφή (πρωτότυπο) εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή και σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος ΙΙΙ της παρούσας.[...]

2.4.6 Λόγοι απόρριψης προσφορών:

Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών) , 2.4.5. (Χρόνος ισχύος προσφορών), 3.1. (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), 3.2 (Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης) της παρούσας

β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας διακήρυξης,

γ) για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας και το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, [...]

θ) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσης διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης [.....]

**3.2 Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου-
Δικαιολογητικά κατακύρωσης**

Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση μέσω του συστήματος στον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), και τον καλεί να υποβάλει εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής ειδοποίησης σε αυτόν, τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) των δικαιολογητικών που περιγράφονται στην παράγραφο

2.2.9.2 «Αποδεικτικά μέσα» της παρούσας διακήρυξης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της διακήρυξης, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των παραγράφων 2.2.4 - 2.2.8 αυτής.

Τα εν λόγω δικαιολογητικά, υποβάλλονται από τον προσφέροντα («προσωρινό ανάδοχο»), ηλεκτρονικά μέσω του συστήματος, σε μορφή αρχείων pdf και προσκομίζονται κατά περίπτωση από αυτόν εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία υποβολής τους. Όταν υπογράφονται από τον ίδιο φέρουν ψηφιακή υπογραφή.

Με την παραλαβή των ως άνω δικαιολογητικών, το σύστημα εκδίδει επιβεβαίωση της παραλαβής τους και αποστέλλει ενημερωτικό ηλεκτρονικό μήνυμα σ' αυτόν στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση.

Αν μετά την ηλεκτρονική αποσφράγιση και κατά τον έλεγχο των ως άνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι δεν έχουν προσκομισθεί ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, παρέχεται προθεσμία στον προσωρινό ανάδοχο να τα προσκομίσει ή να τα συμπληρώσει εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης, μέσω του Συστήματος, ειδοποίησής του. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί αιτιολογημένα να παρατείνει την ως άνω προθεσμία κατ' ανώτατο όριο για δεκαπέντε (15) επιπλέον ημέρες.

Όσοι υπέβαλαν παραδεκτές προσφορές λαμβάνουν γνώση των παραπάνω δικαιολογητικών που κατατέθηκαν.

Αριθμός απόφασης: 660/2018

Η προσφορά του προσωρινού αναδόχου απορρίπτεται και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, τηρούμενης της ανωτέρω διαδικασίας εάν:

- i) κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν με το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης ή
- ii) δεν υποβληθούν στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα των παραπάνω δικαιολογητικών ή
- iii) από τα δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύονται οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής σύμφωνα με τα άρθρα 2.2.3 (λόγοι αποκλεισμού) , 2.2.4 έως 2.2.8 (κριτήρια επιλογής) της παρούσας,

Σε περίπτωση έγκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής για μεταβολές στις προϋποθέσεις τις οποίες ο προσωρινός ανάδοχος είχε δηλώσει με το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης ότι πληροί, οι οποίες επήλθαν ή για τις οποίες έλαβε γνώση μετά την δήλωση και μέχρι την ημέρα της έγγραφης ειδοποίησης για την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης (οψιγενείς μεταβολές), δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του.

Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν υποβάλλει αληθή ή ακριβή δήλωση ή δεν προσκομίσει ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά ή δεν αποδείξει ότι πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής σύμφωνα με τις παραγράφους 2.2.4 - 2.2.8 της παρούσας διακήρυξης, η διαδικασία ματαιώνεται.

Η διαδικασία ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από την αρμόδια επιτροπή και τη διαβίβαση του φακέλου του διαγωνισμού στο αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη απόφασης είτε για την κατακύρωση της σύμβασης είτε για τη ματαίωση της διαδικασίας.

Επισημαίνεται ότι, η αρμόδια επιτροπή του διαγωνισμού, με αιτιολογημένη εισήγησή της, μπορεί να προτείνει την κατακύρωση της σύμβασης για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα κατά ποσοστό

Αριθμός απόφασης: 660/2018

στα εκατό και ως εξής: ποσοστό 15% στην περίπτωση της μεγαλύτερης ποσότητας και ποσοστό 50 % στην περίπτωση μικρότερης ποσότητας. Για κατακύρωση μέρους της ποσότητας κάτω του καθοριζόμενου ως ανωτέρω ποσοστού, απαιτείται προηγούμενη αποδοχή από τον προσωρινό ανάδοχο σύμφωνα με το άρθρο 104 του ν.4412/2016.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης [...].».

27. Επειδή κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) της διακήρυξης, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

28. Επειδή η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C 278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 25 και απόφαση SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C 278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 27).

29. Επειδή οι όροι που τίθενται επί ποινή αποκλεισμού από τη διακήρυξη, αποτελούν δέσμια αρμοδιότητα της Επιτροπής Διαγωνισμού να αποκλείσει την παρουσιάζουσα έλλειψη/απόκλιση προσφορά (ΣΤΕ 743/2000), σύμφωνα με την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας, που επιβάλλει την εφαρμογή τους κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 *Siac Construction Ltd*, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση

της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54). Περαιτέρω, όπως ομοίως παγίως έχει κριθεί από τη νομολογία, βάσει των αρχών της ισότητας, της τυπικότητας και της διαφάνειας που διέπουν τη διαδικασία συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων, ο διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλει μόνον τα αξιούμενα από την διακήρυξη ή από τυχόν άλλη διάταξη, στην οποία αυτή ρητώς παραπέμπει, και κατά συνέπεια, ανεξαρτήτως παντός άλλου, δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού για έγγραφα ή δικαιολογητικά μη απαιτούμενα από τη διακήρυξη (ΕΑ ΣτΕ 18, 19/2011, 3703/2010, 1616, 254/2008, 318/2013 ΔΕΦ ΑΘ (ΑΣΦ). Εξάλλου, όπως παγίως έχει κριθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 28, και απόφαση *Medipac-Καζαντζίδης*, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54).

30. Επειδή τυχόν ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και θα πρέπει να παρέχεται και σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την ασάφεια ή την πλημμέλεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική προσφορά τους (ΕΑ ΣτΕ 423/2011, 424/2011, 425/2011). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται σε βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970, *Αρμ.* 1970, σελ. 1111, Εφ.Θεσ. 501/87, *ΕΔημ.Εργ.* 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, *Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο*, έκδοση θ', Σάκκουλας, σελ. 776).

31. Επειδή σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Οδηγία 14 της ΕΑΑΔΗΣΥ (Απόφαση 295/2015 με θέμα «Δυνατότητα δανεισμού ικανότητας τρίτων κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων»), η οποία εκδόθηκε υπό την ισχύ του προγενέστερου νομικού πλαισίου ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, προβλέπεται ότι: «[...] για τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που προβλέπονται στο άρθρο 58 παρ. 3 και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που

Αριθμός απόφασης: 660/2018

προβλέπονται στο άρθρο 58 παρ. 4 της εν λόγω οδηγίας, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, εφόσον συντρέχει περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων οντοτήτων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς. Ειδικά όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στο παράρτημα XII και II στοιχείο στ) ή με τη σχετική επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων μόνο εάν αυτοί θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες αιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες [...] Συνακόλουθα, η μη διασφάλιση της σοβαρότητας και δεσμευτικότητας των προθέσεων τόσο του τρίτου όσο και του προσφέροντα καθώς και η μη παροχή εγγυήσεων προς την αναθέτουσα αρχή για τη διάθεση συγκεκριμένων πόρων θα ισοδυναμούσε με ευθεία παραβίαση της οδηγίας, που επιτάσσει ότι οι αναθέτοντες φορείς αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, και δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί ο αντικειμενικός σκοπός που είναι η προσήκουσα, έγκαιρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου [...].».

32. Επειδή σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Οδηγία 23 της ΕΑΑΔΗΣΥ (Απόφαση 3/24-01-2018 με θέμα «Ειδικά θέματα συμπλήρωσης του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) και του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ)») προβλέπεται ότι: «[...] 2.1 Υποβολή Το ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ συνιστά προκαταρκτική απόδειξη ως προς τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού και την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, ανάλογα με το αντικείμενο της υπό ανάθεσης σύμβασης, αντικαθιστώντας την υποχρέωση υποβολής των αντίστοιχων πιστοποιητικών. Κατά συνέπεια, οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν, κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ, και την παράλληλη υποβολή των σχετικών πιστοποιητικών/δικαιολογητικών, διότι με τον τρόπο αυτό παρακάμπτεται ο ως άνω κανόνας της προαπόδειξης, που εισάγει ο ν. 4412/2016, με την υποβολή του ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ και προκαλείται πρόσθετο διοικητικό βάρος στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. 2.2 Προσαρμογή ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ από τις αναθέτουσες αρχές Οι αναθέτουσες αρχές προσαρμόζουν το ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ στην εκάστοτε διαδικασία σύναψης σύμβασης, διαμορφώνοντάς το, σύμφωνα

με τους ειδικότερους όρους (λόγους αποκλεισμού και κριτήρια επιλογής), που περιέχονται στα έγγραφα της σύμβασης [...] 2.3.3 Το ΤΕΥΔ/ ΕΕΕΣ συναρτάται αποκλειστικά με τους όρους που περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης (διακήρυξη, αίτηση συμμετοχής κλπ) της εκάστοτε διαδικασίας. Ως εκ τούτου, οι αναθέτουσες αρχές δεν δύνανται να αποκλείουν οικονομικούς φορείς λόγω μη συμπλήρωσης ή εσφαλμένης συμπλήρωσης από τους τελευταίους πεδίων του ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ, τα οποία αφορούν σε στοιχεία που δεν συνδέονται με όρους της διακήρυξης/ αίτησης συμμετοχής, ακόμη και αν τα εν λόγω πεδία, εκ παραδρομής, έχουν παραμείνει στο διαμορφωθέν από τις αναθέτουσες αρχές ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ [...] 2.2.1.3. Μέρος IV: Κριτήρια επιλογής:

α. Ως προς τα πεδία της Ενότητας Α “Καταλληλότητα” και την υποχρεωτική συμπερίληψή τους στο ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ, υπό προϋποθέσεις, ακολουθεί εκτενής ανάλυση στην Ενότητα 3.4 της παρούσας. β. Το πεδίο με αριθμ.10 της Ενότητας Γ (Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα), το οποίο αναφέρεται στο ποσοστό της σύμβασης που ο προσφέρων οικονομικός φορέας δύναται να αναθέσει με υπεργολαβία, είναι υποχρεωτικό και δεν μπορεί να απαλειφθεί [...] Η δυνατότητα ανάθεσης ποσοστού της σύμβασης με υπεργολαβία εναπόκειται αποκλειστικά στη διακριτική ευχέρεια του οικονομικού φορέα και κατ’ επέκταση η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να την απαγορεύσει ούτε και να απαλείψει το εν λόγω πεδίο [...] Δ: Πληροφορίες σχετικά με υπεργολάβους, στην ικανότητα των οποίων δεν στηρίζεται ο οικονομικός φορέας Το ως άνω πεδίο συμπληρώνεται μόνο στην περίπτωση που ο προσφέρων προτίθεται να χρησιμοποιήσει υπεργολάβους, κατά την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης, στις ικανότητες των οποίων δεν στηρίζεται. Εάν, περαιτέρω, στηρίζεται στον υπεργολάβο και για ορισμένη/ες ικανότητες, ήτοι σε ένα ή περισσότερα από τα κριτήρια επιλογής του Μέρους IV, τότε συμπληρώνει μόνο την Ενότητα Γ «Πληροφορίες σχετικά με τη στήριξη στις ικανότητες άλλων ΦΟΡΕΩΝ» και όχι την παρούσα (Δ). Επισημαίνεται ότι και στις δύο ως άνω περιπτώσεις ο οικονομικός φορέας επιπρόσθετα συμπληρώνει το πεδίο με αριθμ. 10 της Ενότητας Γ (Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα) του Μέρους IV, το οποίο αναφέρεται στο ποσοστό της σύμβασης που ο προσφέρων οικονομικός φορέας προτίθεται να αναθέσει

με υπεργολαβία. Ειδικότερα, ως προς το ως άνω πεδίο της Ενότητας Δ, και εφόσον απαιτείται η συμπλήρωσή του, σύμφωνα με τα ανωτέρω, συμπληρώνεται η σχετική ένδειξη Ναι/Όχι και, στην περίπτωση που συμπληρώνεται η ένδειξη «Ναι» παρατίθεται περαιτέρω σχετικός κατάλογος των προτεινόμενων υπεργολάβων και του ποσοστού της σύμβασης που θα αναλάβει να εκτελέσει έκαστος εξ αυτών.».

33. Επειδή σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 84 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ προβλέπεται ότι: «Πολλοί οικονομικοί φορείς, μεταξύ αυτών και οι ΜΜΕ, θεωρούν ότι ένα σημαντικό εμπόδιο στη συμμετοχή τους στις δημόσιες προμήθειες είναι ο διοικητικός φόρτος που απορρέει από την ανάγκη προσκόμισης σημαντικού αριθμού πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων που σχετίζονται με τα κριτήρια αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής. Ο περιορισμός των εν λόγω απαιτήσεων, φερ' ειπείν, με χρήση του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Προμήθειας (ΕΕΕΠ) που συνίσταται σε ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, θα μπορούσε να απλοποιήσει σημαντικά τη διαδικασία, προς όφελος τόσο των αναθετουσών αρχών όσο και των οικονομικών φορέων.

Ο προσφέρων στον οποίο έχει αποφασιστεί να ανατεθεί η σύμβαση θα πρέπει, ωστόσο, να υποχρεούται να παράσχει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και οι αναθέτουσες αρχές δεν θα πρέπει να συνάπτουν συμβάσεις με προσφέροντες που δεν είναι σε θέση να το πράξουν. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν ανά πάσα στιγμή όλα ή κάποια από τα δικαιολογητικά έγγραφα, εφόσον θεωρούν ότι αυτό είναι απαραίτητο για την ομαλή διεξαγωγή της διαδικασίας. Χαρακτηριστική τέτοια περίπτωση είναι οι διαδικασίες δύο φάσεων —κλειστές διαδικασίες, ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικοί διάλογοι και συμπράξεις καινοτομίας— στις οποίες οι αναθέτουσες αρχές κάνουν χρήση της δυνατότητας να περιορίζουν τον αριθμό των υποψηφίων που καλούνται να υποβάλουν προσφορές. Η απαίτηση υποβολής των συμπληρωματικών εγγράφων τη στιγμή της επιλογής των υποψηφίων που θα κληθούν μπορεί να δικαιολογηθεί με σκοπό να αποφευχθεί οι αναθέτουσες αρχές να καλέσουν υποψηφίους οι οποίοι αργότερα αποδεικνύονται ανίκανοι να υποβάλουν τα δικαιολογητικά έγγραφα στο στάδιο της ανάθεσης,

εμποδίζοντας τη συμμετοχή άλλων υποψηφίων που πληρούν κατά τα λοιπά τα κριτήρια επιλογής.

Θα πρέπει να προβλέπεται ρητά ότι το ΕΕΕΠ θα πρέπει επίσης να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες όσον αφορά τις οντότητες στις ικανότητες των οποίων βασίζεται ο οικονομικός φορέας, ούτως ώστε η επαλήθευση των πληροφοριών αυτών να διενεργείται μαζί και με τους ίδιους όρους με την επαλήθευση που αφορά τον κύριο οικονομικό φορέα».

34.Επειδή στο άρθρο 346 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση των περιπτώσεων α΄ και β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ή εσωτερικής νομοθεσίας, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 360 και να ζητήσει προσωρινή προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 366, ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 367 ή ακύρωση σύμβασης η οποία έχει συναφθεί παράνομα, σύμφωνα με το άρθρο 368».

35. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 360 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι : «1. Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής.

2. Η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των ένδικων βοηθημάτων του Τίτλου 3 κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων των αναθετουσών αρχών.

3. Δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής κατά τη διαδικασία της ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων εκτός από την προδικαστική προσφυγή της παραγράφου 1».

36. Επειδή σύμφωνα με τον πρώτο λόγο της προσφυγής, σε περίπτωση στήριξης υποψήφιας εταιρείας σε ικανότητα (τεχνική - επαγγελματική ή οικονομική - χρηματοοικονομική) τρίτων εταιρειών/ φορέων αυτή οφείλει να προσκομίσει με την προσφορά της και το ΕΕΕΣ και την έγγραφη δέσμευση προκειμένου να αποδείξει την σοβαρότητα και δεσμευτικότητα των προθέσεων τόσο του τρίτου, στην ικανότητα του οποίου στηρίζεται, όσο και της ίδιας και ότι η προσκόμιση ενός εκ των δύο εγγράφων, είτε του ΕΕΕΣ, είτε της έγγραφης δέσμευσης δεν αρκεί.

37. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 2.4.3.1 της επίμαχης Διακήρυξης, ο φάκελος με τα δικαιολογητικά συμμετοχής πρέπει να περιλαμβάνει το ΕΕΕΣ και την εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 2.2.9.2 της Διακήρυξης ρητώς προβλέπεται ότι στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας ή ένωση αυτών στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8., οι φορείς στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται υποχρεούνται στην υποβολή των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας και ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής κατά περίπτωση (παράγραφοι 2.2.4- 2.2.8), ενώ στην παρ. Β.8. προβλέπεται ότι ο οικονομικός φορέας για την απόδειξη ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, προσκομίζει, ιδίως, σχετική έγγραφη δέσμευση των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό, χωρίς ουδόλως να αναφέρει ότι η έγγραφη αυτή δέσμευση πρέπει να προσκομιστεί προαποδεικτικώς.

38. Επειδή η προκαταρκτική απόδειξη των πληροφοριών των παρεχόντων δάνεια ικανότητα στον υποψήφιο οικονομικό φορέα διενεργείται με την υποβολή του ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ ενώ σε επίπεδο απόδειξης, με αίτημα της αναθέτουσας αρχής, με την υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών, τηρώντας τους ίδιους όρους επαλήθευσης που ισχύουν για τον κύριο οικονομικό φορέα σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 79 και 80 του Ν.4412/2016 και της Διακήρυξης (βλ. σχετικά και Δ. Γ. Ράικο, Ε. Γ. Βλάχου, Ε.Κ. Σαββίδη, *Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412/2016 Ερμηνεία κατ' άρθρο. Σχετικές διατάξεις – Νομολογία*, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2018, σελ. 756). Περαιτέρω, το ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγξει αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει με τη Διακήρυξη, συμπεριλαμβανομένου και

Αριθμός απόφασης: 660/2018

του σταδίου υποβολής της προσφοράς, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, προβάλλεται αλυσιτελώς διότι, κατά κύριο λόγο, ο έλεγχος αυτός αναφορικά με τα δηλωθέντα στο ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ λαμβάνει χώρα κατά το στάδιο που έπεται της πρόσκλησης υποβολής προσφορών προς τον αναδειχθέντα ως προσωρινό ανάδοχο, ενώ επί της παρούσης η οικεία διαγωνιστική διαδικασία ευρίσκεται σε προγενέστερο στάδιο ήτοι της αξιολόγησης του Φακέλου Δικαιολογητικών Συμμετοχής/Τεχνικών Προσφορών. Εξάλλου, ουδείς επικαλείται και σε κάθε περίπτωση δεν προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή ως δύναται προσέφυγε στη δυνατότητα που της παρέχεται δια της παραγράφου 5 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016 και να ζητήσει από τους προσφέροντες σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας ώστε να τίθεται συντρέχει ζήτημα απόρριψης της προσφοράς σε περίπτωση μη προσκόμισης του.

39. Επειδή η συνδιαγωνιζόμενη εταιρεία υπέβαλε ΕΕΕΣ στο οποίο δηλώνει τη στήριξή της από τρίτο φορέα και, παράλληλα, ο τρίτος αυτός φορέας στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται υπέβαλε ξεχωριστό ΕΕΕΣ που αποδεικνύει, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Διακήρυξης, ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας και ότι πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής κατά περίπτωση (παράγραφοι 2.2.4-2.2.8), κατά τα ρητώς οριζόμενα στη διακήρυξη τα οποία δεσμεύουν αμφότερα τα μέρη (βλ. σκέψη 27 της παρούσας). Επομένως, ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

40. Επειδή σύμφωνα με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής, το άρθρο 2.2.8 της Διακήρυξης προβλέπει ότι όταν οι οικονομικοί φορείς στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την απαιτούμενη από τη διακήρυξη οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι εν λόγω οικονομικοί φορείς και αυτοί στους οποίους στηρίζονται είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης και, επομένως, η μη προσκόμιση σχετικής έγγραφης δέσμευσης καθιστά την υποβληθείσα προσφορά της συνδιαγωνιζόμενης εταιρείας ως απαράδεκτη.

41. Επειδή η επίμαχη Διακήρυξη ουδόλως αναφέρει ότι το γεγονός ότι σε περίπτωση που διαγωνιζόμενος στηρίζεται στις ικανότητες τρίτου ως προς την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια οφείλει να προσκομίσει προαποδεικτικώς σχετική έγγραφη δέσμευση επί ποινή αποκλεισμού του. Το δε γεγονός ότι ρητώς προβλέπεται στο άρθρο 2.2.8 της Διακήρυξης ότι στην περίπτωση αυτή είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης δεν δύναται να εξικνείται έως τον αποκλεισμό υποψηφίου ο οποίος δεν υπέβαλε δικαιολογητικό που δεν προβλεπόταν από τη διακήρυξη κατά τα αναλυτικά εκτεθέντα στη σκέψη 29 της παρούσας, με την προσκόμιση της έγγραφης δέσμευσης.

42. Επειδή, σε κάθε περίπτωση, στο ΕΕΕΣ που υπέβαλε ο οικονομικός φορέας στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται η συνδιαγωνιζόμενη εταιρεία ρητώς αναφέρει στο Μέρος II: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα, Ενότητα Α ότι στηρίζει τη συνδιαγωνιζόμενη εταιρεία για όλα τα είδη της επίμαχης Διακήρυξης ως προς την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, όπως βασίμως υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή. Επομένως, και ο δεύτερος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

43. Επειδή, σύμφωνα με τον τρίτο λόγο της προσφυγής, η συνδιαγωνιζόμενη εταιρεία θα έπρεπε να είχε συμπληρώσει το πεδίο με αριθμ. 10 της Ενότητας Γ (Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα) του Μέρους IV στο ΕΕΕΣ το οποίο αναφέρεται στο ποσοστό της σύμβασης που ο προσφέρων οικονομικός φορέας προτίθεται να αναθέσει με υπεργολαβία, ήτοι να είχε δηλώσει το ποσοστό των συμβατικών εργασιών που πρόκειται να αναθέσει υπεργολαβικά στην ατομική επιχείρηση «.....» και υποστηρίζει ότι η παράλειψη αυτή είναι ουσιώδης και δεν δύναται να συμπληρωθεί σε μεταγενέστερο της υποβολής του ΕΕΕΣ στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας. Η προσφεύγουσα στηρίζει τον ισχυρισμό της στο γεγονός ότι η Διακήρυξη δεν ορίζει κάτι διαφορετικό ως προς την εκτέλεση των εργασιών για τις οποίες παρέχεται τεχνική και επαγγελματική στήριξη από τρίτο φορέα στους υποψηφίους και, επομένως, κατ' αυτήν, εφαρμογή έχει η διάταξη του άρθρου 78 του Ν.4412/2016, η οποία επιτρέπει την επίκληση επαγγελματικής εμπειρίας από τρίτο οικονομικό φορέα, μόνο στην περίπτωση που αυτός, ο

Αριθμός απόφασης: 660/2018

τρίτος δηλαδή φορέας, θα εκτελέσει τις σχετικές εργασίες για τις οποίες παρέχει στον υποψήφιο τις ικανότητές του, συμπεραίνοντας, καθ' ερμηνεία, ότι, σ' αυτή την περίπτωση, πρόκειται για υπεργολάβο.

44. Επειδή οι αναθέτουσες αρχές προσαρμόζουν το ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ στην εκάστοτε διαδικασία σύναψης σύμβασης, διαμορφώνοντάς το, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους (λόγους αποκλεισμού και κριτήρια επιλογής), που περιέχονται στα έγγραφα της σύμβασης.

45. Επειδή, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, το προσαρμοσμένο στην επίμαχη Διακήρυξη ΕΕΕΣ που έχει αναρτήσει η αναθέτουσα αρχή στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού, δεν περιλαμβάνει το πεδίο με αριθμ. 10 της Ενότητας Γ (Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα) του Μέρους IV στο ΕΕΕΣ. Επομένως, δεν ήταν δυνατή η συμπλήρωση εκ μέρους της συνδιαγωνιζόμενης εταιρείας του πεδίου με αριθμ. 10 της Ενότητας Γ (Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα) του Μέρους IV στο ΕΕΕΣ που όφειλαν να συμπληρώσουν οι συμμετέχοντες. Συνεπώς, ο τρίτος λόγος της προσφυγής ερείδεται επί της εσφαλμένης προϋπόθεσης ότι το εν λόγω πεδίο συμπεριλαμβάνονταν ή μπορούσε να συμπεριληφθεί στο ΕΕΕΣ που όφειλαν να υποβάλουν οι συμμετέχοντες και για το λόγο αυτό είναι απορριπτός.

46. Επειδή, εξάλλου, ο εκάστοτε προσφέρων, έχει την ευχέρεια να επιλέξει, αφενός, τη νομική φύση των δεσμών που προτίθεται να συνάψει με τους φορείς των οποίων τις δυνατότητες επικαλείται για την εκτέλεση συγκεκριμένης συμβάσεως και, αφετέρου, τον τρόπο αποδείξεως της υπάρξεως των δεσμών αυτών (C-234/14, «*Ostas celtnieks*» SIA, ECLI:EU:C:2016:6 σκ.28), εντούτοις, οφείλει να αποδεικνύει ότι όντως έχει στη διάθεσή του τους πόρους των συγκεκριμένων φορέων που δεν του ανήκουν και είναι αναγκαίοι για την εκτέλεση της συγκεκριμένης συμβάσεως (βλ., συναφώς, απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1999, *Holst Italia*, C-176/98, EU:C:1999:593, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία και *Swm Costruzioni 2 και Mannocchi Luigino*, C-94/12, EU:C:2013:646, σκέψη 29 και Αποφάσεις ΑΕΠΠ 135/2017, 30 και 237/2018). Μια τέτοια ερμηνεία συνάδει προς τον σκοπό του ανοίγματος των δημοσίων συμβάσεων στον ευρύτερο δυνατό ανταγωνισμό, τον οποίο επιδιώκουν οι σχετικές με το αντικείμενο αυτό

Αριθμός απόφασης: 660/2018

οδηγίες προς όφελος όχι μόνον των οικονομικών φορέων αλλά και των αναθετουσών αρχών.

47. Επειδή η Διακήρυξη δεν περιλαμβάνει ουδεμία ρητή αναφορά σε υπεργολαβία παρά μόνο στη στήριξη στις ικανότητες τρίτων και πόσο μάλλον σε υποχρεωτική υπεργολαβία στην περίπτωση στήριξης στις ικανότητες τρίτων.. Περαιτέρω, σύμφωνα με την αρχή της τυπικότητας που διέπει την διαδικασία της αναθέσεως δημοσίων συμβάσεων (βλ. ΣΤΕ 2889/2011, 4343/2005 κ.ά. βλ. και Ε.Α. 228/2013, 111/2006, 597/2007 κ. ά.) επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς στην διακήρυξη τα προς συμμετοχή στο διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς, δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Ενόψει τούτων, αλλά και των αρχών της ισότητας, της τυπικότητας, της διαφάνειας και της δημοσιότητας των ελάχιστων όρων συμμετοχής που διέπουν τη διαδικασία συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων, ο διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλει μόνον τα αξιούμενα από την διακήρυξη ή από τυχόν άλλη διάταξη, στην οποία αυτή ρητώς παραπέμπει, δικαιολογητικά και στοιχεία για την απόδειξη ιδιότητας κρίσιμης για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό. Επομένως, δεν είναι κατ' αρχήν νόμιμος ο αποκλεισμός διαγωνιζομένου για το λόγο ότι δεν προσκόμισε δικαιολογητικά συμμετοχής διαφορετικά ή πρόσθετα από τα ρητώς αξιούμενα, και μάλιστα δικαιολογητικά που απαιτούνται από διατάξεις, στις οποίες η διακήρυξη δεν παραπέμπει ειδικώς ως εφαρμοστέο στον διαγωνισμό δίκαιο (πρβλ. ΣΤΕ 3703/2010, 1329, 1616, 1619/2008, ΕΑ 53/2011), αλλά από την ερμηνεία της εν λόγω νομοθεσίας και των εν λόγω εγγράφων, καθώς και από την εκ μέρους των εθνικών διοικητικών αρχών και των εθνικών δικαστηρίων συμπλήρωση των κενών των εγγράφων και της νομοθεσίας (Απόφαση *Pippo Pizzo*, C-27/2015 της 2ας Ιουνίου 2016, σκέψη 51).

48.Επειδή, σύμφωνα με τον τέταρτο λόγο της προσφυγής, η προσφορά της συνδιαγωνιζόμενης εταιρείας πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη ως μη πληρούσα τους όρους της Διακήρυξης σύμφωνα με τα όσα αναλύθηκαν στους τρεις προηγούμενους λόγους της προσφυγής, ενώ η προσβαλλόμενη είναι ακυρωτέα διότι παραβιάζει την αρχή της ισότητας και της διαφάνειας της διαδικασίας δεχόμενη την προσφορά της συνδιαγωνιζόμενης εταιρείας.

Αριθμός απόφασης: 660/2018

49. Επειδή, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, οι τρεις λόγοι της προσφυγής είναι αβάσιμοι και, συνακόλουθα, ορθώς η αναθέτουσα αρχή έκανε δεκτή την προσφορά της συνδιαγωνιζόμενης εταιρείας. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα αορίστως επικαλείται την παραβίαση της αρχής της ισότητας και της διαφάνειας της διαδικασίας καθόσον δεν αναφέρει με ποιον ακριβώς τρόπο παραβιάζεται τις ως άνω αρχές η προσβαλλόμενη. Επομένως, και ο τέταρτος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

50. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

51. Επειδή, κατ'ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

52. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να καταπέσει (άρθρο 363 Ν.4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την Προδικαστική Προσφυγή.

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 2 Αυγούστου 2018 και εκδόθηκε στις 22 Αυγούστου 2018 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος
Ειρήνη Ε. Αποκάρδου

Η Γραμματέας
Μαρία Μανώλογλου